

Likabehandlingsplan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Båtmans förskola

Läsår 2017-2018

Innehåll

Innehåll	1
Grunduppgifter.....	3
Utvärdering.....	5
Främjande insatser.....	6
Kartläggning.....	8
Förebyggande åtgärder	10
Rutiner för akuta situationer.....	12
Begrepp.....	13
Diskrimineringsgrunder.....	14

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskola

Ansvariga för planen

Förskolechef Anna Lodin

Styrdokument

FN:s konvention om barns rättigheter:

Ur artikel 28:

”Konventionsstaterna skall vidtaga alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att disciplin i skolan upprätthålls på ett sätt som är förenligt med barnets mänskliga värdighet och i överensstämmelse med denna konvention.”

Arbetsmiljölagen 3 kap § 2

”Arbetsgivaren skall vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall” (gäller även barn/elever i skolan)

Skollagen 1 kap § 5

Utbildningen skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet, och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Var och en som verkar inom utbildningen skall främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Utbildningen skall vila på vetenskaplig grund och beprövade erfarenheter.

Skollagen 6 kap Åtgärder mot kränkande behandling

Aktiva åtgärder 4

- varje år skall en plan upprättas med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avser att påbörjas eller genomföras under det kommande året (§ 8)

- om skolan får kännedom om att en elev blivit kränkt i skolan skall omständigheterna utredas och i förekommande fall vidta åtgärder. (§ 10)

- om skolan inte kan visa att man vidtagit alla skäligen åtgärder blir huvudmannen skyldig att betala skadestånd (§ 19)

Skollagen 6 kap § 10

Skyldighet att anmäla, utreda och vidtaga åtgärder mot kränkande behandling.

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller elev anser sig ha blivit utsatta för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen(2008:567)

Diskrimineringslagen

2 kap 5 § Den som bedriver verksamhet som avses i skollagen får inte diskriminera någon elev.

3 kap 16 § En utbildningsanordnare ska varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de elever som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning, dels förebygga och förhindra trakasserier.

Lpfö 98/10

Inget barn ska i förskolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning hos någon anhörig eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling.

Vår vision

Vår förskola ska vara en trygg förskola där alla barn ska känna sig uppskattade och inkluderade. Vi ska arbeta aktivt för att stoppa och förebygga kränkning, diskriminering och trakasserier. Alla olikheter är en tillgång, vi har alla något att lära av varandra.

Planen gäller från

2017-10-03

Planen gäller till

2018-10-03

Barnens delaktighet

Pedagogerna observerar barnens lekflöde för att se var de väljer att vara eller inte vara och vilka de leker med. Barn och vuxna tar kort på inom- och utomhusmiljö och från ca 3 år intervjuas barnen om vilka känslor de har om den miljö de ser på kortet. Observationer av inomhus, utomhuslek och rutinsituationer görs.

Barnen har tillsammans med pedagogerna gått trygghetsvandringar både ute och inne.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vi informerar om förskolans arbete med vår plan mot diskriminering och kränkande behandling under inskolningen, utvecklingssamtalen och på eventuellt föräldramöte och kring det kontinuerliga arbetet genom Unikum. Vårdnadshavarna ombeds svara på en webbenkät där bland annat trivsselfrågor och tankar om vårt värdegrundsarbete ingår. Planen finns att ta del av på www.ale.se. Vi ger dem möjlighet att medverka i vårt gemensamma arbete mot diskriminering och kränkande behandling genom föräldramöten, barnets utvecklingssamtal, dagliga samtal och med det frågeformulär som vårdnadshavaren får innan samtalet.

Personalens delaktighet

All personal på förskolan medverkar i arbetet med förskolans värdegrund. All personal i arbetslagen får i slutet av läsåret utvärdera planen mot diskriminering och kränkande behandling. Denna utvärdering tillsammans med kartläggningen i september och oktober ligger sedan till grund för skrivandet av kommande års plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen mot diskriminering och kränkande behandling skrivs av lagledarna och förskolechef därefter går den på remiss till personalen innan den fastställs i oktober.

Förankring av planen

Alla anställda på förskolan, vårdnadshavare och barn är med och tar fram planen och när detta är gjort ska den färdiga planen vara välkänd hos alla. Vårdnadshavare informeras om planen. Barnen har deltagit i arbetet med planen, bland annat i samtal om grundläggande värderingar. Vi har berättat att vi skriver en plan utifrån det vi tillsammans kommer fram till. Planen lämnas till nyanställda och finns i "vikariepärmerna". Den finns även på förskolans hemsida. www.ale.se och på Intranätet.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Resultat och effekter av genomförda insatser/åtgärder utvärderades och diskuterades av förskolechef och personal på arbetsplatsträffar, planeringsdagar i juni och augusti. Efter utvärderingarna på respektive avdelning diskuteras avdelningarnas resultat på lagledarmötena. Vårdnadshavarna har vid inskolning och utvecklingssamtal och skolråd fått information hur vi använder oss av slutsatserna vi kommit fram till vid observationer och om vilka förändringar vi genomfört. Pedagogerna har tillsammans med barnen diskuterat de förändringar man kom fram till att man måste göra.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Förskolechef, personal, vårdnadshavare och barn.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Planen har utvärderats vid avdelningarnas utvärdering i januari och juni 2017. Resultat och effekter av genomförda insatser har diskuterats på lagledarmöten, arbetsplatsträffar och föräldramöten. Kalendarier för vårt arbete med planen har utvärderats och justerats utifrån nya behov. Vi har förbättrat våra kartläggningsmetoder utifrån vad som framkom i avdelningarnas utvärdering.

Kartläggningen har gett en bra grund till arbetet utefter planen och det främjande arbetet har fungerat bra. Arbetet med lekfrämjande miljöer och närvarande vuxna och indelning i mindre grupper ger positiva resultat. Barnen får större möjlighet att uttrycka sina känslor och åsikter. Viktigt att som vuxen försöka vara nära, steget före och lotsa i det goda mötet.

Årets plan ska utvärderas senast

2018-06-30

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

I januari och juni utvärderar vi de uppsatta målen för föregående år och redovisar hur de planerade åtgärderna har genomförts. Vi observerar och intervjuar barnen, enskilt och/eller i grupp för att fånga upp vilka kopplingar barnen själva gjort. Planen ska vara känd hos vårdnadshavarna och deras förslag och synpunkter på planen skall beaktas.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Anna Lodin förskolechef tillsammans med förskolans lagledare.

Främjande insatser

Främjande arbete som berör genus

Områden som berörs av insatsen 6

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck och sexuell läggning

Mål och uppföljning

- att flickor och pojkar ska ha lika stort inflytande över verksamheten
- och lika stort utrymme!
- att förutsättningar finns för att barnen kan utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa könsroller.
- att vi vuxna diskuterar och är uppmärksamma på att vi inte har kvar gamla traditionella könsroller/mönster och synsätt.

Insats

- vi ser till att barnen får lika mycket talutrymme i vardagssituationer och aktiviteter
- vi erbjuder ett varierat lekmaterial som tillgodoser alla intressen och som ger möjligheter till att pröva nya lekar.
- vi arbetar med att skapa ett tillåtande klimat där barn och pedagoger för en öppen dialog och tydligt visar att könstillhörigheten inte har någon betydelse för val av lek, klädsel eller bemötande.
- vi arbetar på att vara medvetna om vårt språkbruk, så att vi inte lägger könsvärderingar i dem.
- vi tar upp ämnen till diskussion på LL-möte för att väcka tankar och medvetenhet kring ämnet.
- Föreläsning på APT i ämnet samt workshop med vårdnadshavare på föräldramöte vt-18.

Ansvarig

All personal.

Datum när det ska vara klart

Mål och insats skall arbetas med kontinuerligt. Utvärdering sker i juni 2018.

Kränkande behandling

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

- att barnen skall få en känsla för alla människors lika värde.
- att barnen ska kunna sätt ord på känslor
- att barnen vågar lära av varandra.
- att barnen förstår hur viktigt det är med vänskap.
- att barnen skall förstå att vi är olika och att det är olikheterna som berikar oss.
- att barnen och föräldrarna ska få samma förutsättningar oavsett om man är begränsad på grund av funktionshinder.
- att barnen ska få samma förutsättningar oavsett om man är begränsad på grund av exempel-vis allergier.
- att barnen ska känna rätten till sin egen kropp, våga säga och lyssna på ett nej.

Insats

- vi pratar mycket om hur en bra kompis skall vara, bland annat arbetar de äldre barnen med kompisolen.

- vi gör barnen uppmärksamma på varandras känslor, genom att visa på ansiktsuttryck, kroppsspråk och bilder
- vi ska ge barnen redskap för att i större och större utsträckning kunna lösa konflikter själva - vi låter barnen lära sig att hjälpa varandra i vardagliga situationer och uppmärksammar när man är en "go kompis" mot någon.
- vi arbetar för att ha roligt tillsammans och på så vis skapar vi viktiga band och får positiva upplevelser tillsammans som grupp.
- genom att ha ett respektfull och lyhörd inställning till barn, vårdnadshavare och varandra samt övrig personal i huset föregår vi med goda exempel som barnen kan lära av.
- vi anpassar verksamheten med hänsyn till barnens olika förutsättningar och utformar den så att alla barn kan delta på sina villkor i de olika aktiviteterna.
- vi ska ge funktionshindrade barn och föräldrar samma möjlighet som andra att delta i det som sker på förskolan.
- vi ska ge barn som har födoämnesallergier möjlighet till likvärdig mat. - vi ska anpassa vår miljö och våra aktiviteter så att barn med allergier ska kunna delta i verksamheten.
- vi har en plan kring hur vi utformar toalett och skötrumsmiljöer, skapar utrymme för barnens integritet. Ordinarie personal hjälper vid toalettbesök/blöjbyte.
- Pedagogiska diskussioner kring kränkande behandling och integritet på pedagogiska forum.

Ansvarig

All personal.

Datum när det ska vara klart

Mål och insats arbetar vi med kontinuerligt. Utvärdering sker i juni 2018.

Främjande arbete som berör ålder

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Ålder.

Mål och uppföljning

- att skapa förutsättningar för barnen att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar som baseras på ålder.
- att vara medvetna om hur vi vuxna benämner barnens ålder.
- att barnen känner att de har en plats i gruppen och har betydelse oavsett vilken ålder barnet har.
- att barnen tar hänsyn till varandra oavsett ålder.

Insats

- vi uppmärksammar barnen på varandra och lär barnen att ta hänsyn och hjälpa varandra oavsett ålder.
- vi anpassar aktiviteter och material på avdelningarna så att alla kan delta och utmanas utifrån sin egen vilja, lust och förmåga.
- när vi delar in barnen i grupper, för att lättare kunna möta barnen på deras olika nivåer, tänker vi på hur vi benämner och namnsätter grupperna.
- utomhus möjliggör vi för barn i olika åldrar att leka med varandra.

Ansvarig

All personal.

Datum när det ska vara klart

Mål och insats arbetas det med **kontinuerligt**. Utvärdering sker i juni 2018.

Främjande arbete som berör mångfald

Områden som berörs av insatsen

Etnisk tillhörighet och Religion eller annan trosuppfattning.

Mål och uppföljning

- att alla barn ska vara stolta över sig själva, - sitt språk och sin etniska tillhörighet.
- att föräldrarna känner att de blir respekterade för sin kultur och religionsuppfattning.

Insats

- vi erbjuder att vi tillsammans med föräldrar utformar en modersmålsplan som vi regelbundet utformar och utvärderar hur vi ska arbeta med barnets språkutveckling och kulturella identitet, t.ex. föräldrar tar med lekar, sagor sånger och musik från barnets kultur in i verksamheten.
- vi uppmärksammar fester och traditioner som är aktuella i våra barngrupper.
- vi ska sträva efter att vi ska köpa in pedagogiskt material utifrån mångfaldstanken.
- vi ser till att barn som på grund av annan religionsuppfattning erbjuds likvärdig kost.
- vi lånar så kallade "Tvillingböcker" på biblioteket som både finns på svenska och på barnets språk och som det finns en cd-skiva med boken uppläst på barnets språk.

Ansvarig

Arbetslagen

Datum när det ska vara klart

Mål och insatser arbetas det med kontinuerligt. Utvärdering sker juni 2018.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

För att alla barn ska ha möjlighet att tala om hur de känner, inleds kartläggningsarbetet med att göra barnen förtrogna med ansiktssymboler som uttrycker känslor. Ansiktssymbolerna används i enskilda planerade samtal/intervjuer med barnen och med stöd av fotografier av inne-/utemiljöns olika lekmiljöer. Barn och vuxna tar kort på inom- och utomhusmiljö och barnen intervjuas om vilka känslor de har om den miljö de ser på kortet. Förtydligande har gjorts på avdelning genom att man sätter upp kortet i det aktuella rummet för att barnen lättare skall kunna göra kopplingen mellan sitt val och de färdiga diagrammen. Vi använder "trygghetsvandring" med varje enskilt barn. På yngre observerar pedagogerna barnens lekflöde för att se var de väljer att vara eller inte vara och vilka de leker med. På en avdelning har barnen med hjälp av valkort fått välja sysselsättning en stund varje dag. Pedagogerna har valt ut några aktiviteter och ett begränsat antal barn som kan leka med varje aktivitet.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Barnen har varit delaktiga genom de intervjuer, trygghetsvandring och observationer som vi har gjort av dem utifrån deras inne/utelek och i de dagliga rutinsituationerna. Vi ger vårdnadshavarna möjlighet att medverka i vårt gemensamma arbete mot diskriminering och kränkande behandling genom barnets utvecklingssamtal och med det fråge-formulär som vårdnadshavaren får innan samtalet. Vi informerar på skolrådet och på våra föräldramöten om vår kartläggning och tar gärna emot tankar från föräldrarna.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

För att få en likvärdig kartläggning på förskolan, har vi tillsammans utformat tillvägagångssättet. Pedagogerna har utfört observationerna och intervjuerna och sammanställt det man kommit fram till.

Resultat och analys

Vi får positivt gensvar på skolråd kring dessa frågor och vårdnadshavarna känner sig trygga med sin förskola. Det främjande arbetet är framgångsrikt och vi fortsätter med detta och lägger stor vikt vid det dagliga mötet och att skapa positiva relationer. Vi kompletterar resultat och analys med resultat från GR-enkät som genomförs under v.42 för att få med vårdnadshavarnas upplevelse.

Delfinen

Vi har observerat barnen och intervjuat de äldsta barnen, ofta med hjälp av foton på gruppens barn. Ett fåtal barn upplever att ett annat barn bråkar med dem och det kommer vi att följa upp. Vi upplever att Delfinens barn är trygga på förskolan.

Vi ser att vi behöver planera in fler lekstunder och att vi pedagoger är närvarande i leken. Viktigt att vi pedagoger är närvarande i de olika rummen och är med och startar upp leken tillsammans med barnen. Barnen behöver även hjälp med att stanna kvar i leken. Det är få konflikter och en trygg grupp men vi behöver arbeta på att få in de nya bättre i gruppen. Vi som pedagoger är medvetna om vilka barn som just nu behöver lite extra stöd och vi försöker vara nära för att visa vägen till goda möten mellan barnen.

Flera barn rör sig mellan och leker i alla rum, men vi ser också att en del är där vi pedagoger är. När vi delar upp oss och stänger dörren mellan hallen och Delfinrummet blir det tydligt för barnen var de ska vara och leka och springet mellan rummen minskar.

Sjöstjärnan

Alla barnen tycker att det är roligt att vara ute, vissa tycker att det är mindre roligt när det är kallt och blöt. Många tycker det är roligt att gunga och cykla. Att få leka på kullen är också väldigt roligt. Alla ställen är bra säger flera barn. Flera barn vill gärna gå ut två gånger. Måste visa mer hänsyn. En del upplever att det kan vara mycket höga ljud ute.

Vi ser att barnen söker och hittar nya kompisar, några behöver hjälp att hitta en aktivitet eller lekkamrat.. När vi hjälper dem att hitta varandra ser vi att det blir bra lek under tid.

Efter intervjuerna framkommer det att lekhallen kan vara ett rum som det ibland blir lite stökigt i (mycket leksaker framme), många barn, vissa vill bestämma över andra. En del barn tycker att det är jobbigt att städa, visar sig även i lekhörnan och mysrummet.

Vid samlingarna pratar vi om hur vi ska ha det på Sjöstjärnan (regler), hur är vi mot varandra.

Krabban

Vi uppmärksammade att några barn ofta bytte aktivitet.

Vi såg även barn som lekte själv eller iakttog lek och barn som sökte lek men som inte riktigt kom in i den. Vårt arbetssätt bygger på igenkännande rutiner. Det känns som de nya barnen följer de "gamla barnen" som kan våra rutiner. Vår roll är att vara närvarande och att förbereda barnen verbalt inför nästa situation.

Vi upplevde att det var svårt för barnen att uttrycka sina känslor verbalt och vi fick utveckla följdfrågor som förtydligade intervjufrågorna.

De blev tydligt att de äldre barnen helst leker/väljer varandra. Vi behöver dela barngruppen för att hitta bra metoder. Genom att lägga fokus på "barnprat" under vecko-dagplaneringen, får vi en samsyn utefter enskilda barn och barngruppens intresse och behov.

Barnen hade svårt att koppla tidigare erfarenheter och upplevelser under intervjuerna utan de relaterade svaren till det som nyligen hänt.

Barnen är ännu inte helt trygga med varandra. De testar sina färdigheter och utmanar varandra lite mer eftersom de blivit "varmare i kläderna"

Det blev tydligt att det inte är antal närvarande barn som påverkar gruppen utan det är var vi vuxna befinner oss.

Hajen

Alla barn hade något att säga om alla rum på Hajen, därför kan vi dra slutsatsen att alla rum är tillgängliga för alla barn.

Alla barn hade fler saker som de tycker är roligt än vad de tycker är tråkigt på Hajen.

I de svar vi får av barnen i intervjuerna och i vår dokumentation av de glada och ledsna figurerna i stapeldiagrammen i hallen, hör och ser vi att barnen reflekterar och funderar över arbetet vi gjort tillsammans.

Det är några barn som varit sjuka under de två veckorna vi gjort vår rundvandring och intervjuer. Vi kommer i efterhand göra detta med de barn som varit frånvarande.

Analys

Eftersom alla barn blev nämnda som kompisar man brukar leka med skall vi fortsätta jobba med möten mellan barnen. Detta gör vi genom att använda valkort, grupparbeten, olika konstellationer i rutinsituationer.

Alla barn tycker att Hörnrummet är roligast att leka i, därför måste vi se till att alla barn får leka där.

I år hade förändrat utförandet av vår rundvandring utifrån förra årets analys. Barnen fick sätta upp figurerna under ett foto av rummet vi satt på väggen i varje rum, detta för att lättare kunna göra kopplingen mellan sitt val och de färdiga diagrammen. Vi hade med oss stapeldiagrammen när vi frågar barnen om varför vi gjorde rundvandringen. Barnen behöver se dokumentationen när de reflekterar. Vi märker att de barnen som var med på likabehandlingsarbetet förra året hade lättare se sin delaktighet och förstod vad vi höll på med. Det är bra att ha samma grundform flera gånger.

Vi skall göra en lista med foto på alla barn där vi kan göra streck för att se vilka barn som har lekt i hörnrummet (detta är ett förslag från ett av barnen). Detta för att barnen tydligt skall se att det blir rättvist.

Flera barn tycker att det är oväsen i hallen när vi skall gå ut, detta är något vi skall jobba vidare på tillsammans med barnen. Vi kommer fråga dem på ett Hajmöte hur de tycker vi skall göra för att det skall bli bra för alla.

Till nästa rundvandring behöver vi ta nya kort av våra rum.

Förebyggande åtgärder

Närvarande lekpedagoger Delfinen

Mål och uppföljning

Att ge barnen stöd i att starta upp lekar och att stanna kvar och utveckla leken.

Kontinuerligt arbete och uppföljning.

Åtgärd

Var tydliga lekpedagoger. Närvaro i leken.

Motivera åtgärd

Skapa trygghet och lekro. Lek över tid ger barnen möjlighet att utveckla sina sociala förmågor och tränar samarbetsförmågan. Goda lekare är goda vänner.

Ansvarig

Pedagogerna på avdelningen.

Datum när det ska vara klart

Skapa ro vid utgång i tamburen/hall Hajen

Mål och uppföljning

Att alla barn tillsammans med pedagoger skapar en bra rutin och miljö som känns trygg vid utgång. Att barnen får kunskap om hur de kan vara delaktiga i utvecklingen av sin miljö. Kontinuerligt arbete och uppföljning.

Åtgärd

Ta upp frågan på Hajmöte för att tillsammans med barnen komma på vad som behöver förbättras för att uppnå målet.

Motivera åtgärd

Barnen får inflytande över sin vardag och tillit till sin egen förmåga att skapa förändringar.

Ansvarig

Pedagoger Hajen.

Datum när det ska vara klart

Inomhusleken Sjöstjärnan

Mål och uppföljning

Att alla barn upplever en trygg inomhusmiljö och får stöd i att ta eget ansvar för att vi tillsammans tar hand om vår gemensamma miljö t ex städning. Kontinuerligt arbete och uppföljning.

Åtgärd

Prata med barnen på samling kring regler och som pedagog finnas som ett stöd i hur vi tillsammans skapar en god inomhusmiljö och gemensamt tar hand om t ex städningen.

Motivera åtgärd

Vi vill skapa en trygghet i leken och att barnen får en tilltro till sin egen förmåga att vara delaktig och ta ansvar för den gemensamma miljön.

Ansvarig

Pedagogerna.

Datum när det ska vara klart

Närvarande pedagoger Krabban

Mål och uppföljning

Ge leken näring genom att utveckla och stimulera barnen och skapa god lek och samspel.
Kontinuerligt arbete och uppföljning.

Åtgärd

Att som pedagoger vara närvarande och lotsa i samspelet och att ge de äldre barnen möjlighet till ostörd lek för att skapa möjlighet att bibehålla och utveckla leken.

Motivera åtgärd

Lek över tid ger barnen möjlighet att träna samarbetsförmågan. Goda lekare är goda vänner. Barnen får inflytande över sin vardag genom att pedagogerna delar in gruppen efter intresse och behov.

Ansvarig

Pedagogerna på avdelningen

Datum när det ska vara klart

Rutiner för akuta situationer

Policy

Ingen skall bli utsatt för kränkning, trakasserier eller diskriminering. Vi är alla olika men lika mycket värda.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Alltid en personal nära barnen och i de direkta situationerna påvisa rätt/fel beteende. Vara uppmärksam på förändringar i barns beteende. All personal på förskolan skall alltid vara observant och lyhörd. Alla pedagoger samt förskolechefen äger ansvar på förskolan att upprätta förtroende hos vårdnadshavare och barn.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

All personal i förskolan ska ta emot barn och vårdnadshavare som vill berätta något - även när det är barn/föräldrar på en annan avdelning. Alla har skyldighet att vägleda barn/vårdnadshavare så att vi tar tag i situationen. All personal har skyldighet att anmäla och dokumentera händelsen till förskolechef som i sin tur anmäler till huvudman.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Se till att de barn som är inblandade i händelsen får hjälp genom tröst och genomgång av det som inträffat.

Efter bedömning av händelsens art, samt barnets ålder och mognad informeras vårdnadshavare till alla som omfattas av utredningen av kontaktpersonal. Vid behov deltar förskolechefen. Utredningen ska belysa allsidigt vad som inträffat och omfatta både den som blivit utsatt och den som utövat kränkningen. Utredningen ska dokumenteras, på blankett "Handläggning av ärende rörande diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling". Blanketten finns tillgänglig för alla på förskolan och finns på Ale.se. Dokumentation angående kränkningar förvaras i låst skåp på förskolan tills fem år efter barnet slutat förskolan, då dokumenten förstörs. Anmälan om kränkande behandling skickas också in till huvudman/verksamhetschef.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Om vi ser någon vuxen som kränker ett barn måste vi reagera. Vuxna har ett särskilt ansvar för att barn inte utsätts för kränkningar av den vuxna i förskolan.

1. Om möjlighet finns, ta den vuxne åt sidan och påpeka det olämpliga beteendet. Hur tänkte du?
2. Vårdnadshavare informeras
3. Anmäl till förskolechef, som ansvarar för utredning och åtgärder. Åtgärderna skall dokumenteras. Verksamhetschef informeras. Vid varje enskilt fall görs en bedömning av hur allvarlig kränkningen är och om anmälan till socialtjänst och/eller polis skall göras. Förskolechef och pedagoger ansvarar tillsammans för alla anmälningar. Om förskolechef är involverad i diskrimineringen eller annan kränkning kontaktas verksamhetschefen som då hand har ärendet.

Rutiner för uppföljning

Åtgärder grundas på vad som skett i det enskilda fallet och som regel riktas dessa till såväl det barn som blivit utsatt och den som diskriminerat och/eller kränkt någon. Åtgärderna syftar till att avhjälpa akuta situationer och att skapa mer långsiktiga lösningar. Dessa åtgärder kan bestå av:

- Jag-stärkande samtal
- Stödsamtal
- Handledning
- Information
- Ökad kompetens/resurs

Utifrån de enskilda fallen ska alltid överväganden göras om åtgärder i syfte att förändra förhållandena på grupp- och organisationsnivå. Detta kan t.ex. utgöras av

- information om funktionshinder
- värdegrundsarbete
- organisations översyn
- temaarbete
- föräldra-/avdelningsmöte
- byte av avdelning/förskola

Rutiner för dokumentation

Åtgärderna dokumenteras på blankett anmälan om kränkande behandling följs upp och utvärderas samt förvaras på varje enhet. I de fall då enheten inte själv har den nödvändiga kompetensen eller befogenheten för att klara upp en situation tar vi hjälp utifrån.

Ansvarsförhållande

Pedagogerna ansvarar för att åtgärderna dokumenteras, följs upp, utvärderas och åtgärdas. Förskolechefen ansvarar för kontakter med övriga aktörer t.ex. IFO, Polis och BUP.

Information, frågor eller anmälan kontakta:

Förskolechef: Anna Lodin, anna.lodin@ale.se

Verksamhetschef: Ulrika Ljung 0303-33 04 48

Om du inte får den hjälp du önskar kan du vända dig till Barn och elevombudet på skolverket

Tel: 08-52 73 32 00 alt. beo@skolverket.se

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne.

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp.

[diskriminering]

- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger ”Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?” [trakasserier]

- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom ”Snubbelfot”. Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en ”äcklig” storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit ”den andra tantens” namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. (trakasserier)

Tidplan för likabehandlingsplansarbetet

Kontinuerlig uppföljning och utvärdering sker på avdelningsmöten, planeringar mm och åtgärder följs upp enligt plan. Efter varje läsårs slut på studiedag i juni utvärderas planen av varje enskild avdelning utifrån kartläggning, aktiviteter, utvecklingssamtal. Alla synpunkter samlas in av lagledarna och de som är ansvariga för att upprätta planen sammanställer och skriver tillsammans med förskolechef en ny plan utifrån aktuell kartläggning och analys. Plan för arbetet finns inarbetat i års-hjul för SKA.